

Publicat el 31-12-2006 a "Levante - EMV".

"Al hombre se le arrebatada la pureza del aire y del agua, pero también se le amputa el lenguaje, y el paisaje en que transcurre su vida, lleno de referencias personales y de su comunidad, es convertido en un paisaje impersonalizado e insignificante" (Miguel Delibes)

Respirar aire net, un dret constitucional

Caterina Solà i Palerm *

La Conselleria de Sanitat va editar, fa mesos, dos fullets amb els lemes: "El fum del tabac ens perjudica tots", "si l'aire es comparteix, els efectes del tabac, també". Els enviaren als instituts per tal que els comentàrem amb els alumnes. La idea és adient, encara que aquests llibrets són pura paperassa. El mateix Conseller de Sanitat anuncia que es farà acomplir la llei anti tabac amb "flexibilitat", i sabem que la normativa de la Conselleria, de rang inferior a la llei, és més permissiva que aquesta. Els no fumadors, de moment, no ens hem beneficiat de la llei en la majoria dels locals privats.

Als fullets llegim que el fum del tabac conté nombrosos gasos i partícules, algunes cancerígenes. Per a ser objectius, caldria esbrinar quantes partícules cancerígenes contenen els gasos i fums provinents d'indústries diverses, vehicles, combustió de materials -fins i tot d'alguna clínica- que respirem diàriament. Suppose que la Conselleria de Sanitat no ha publicat opuscles al respecte. La defensa del medi ambient no ha estat un objectiu prioritari de la Generalitat Valenciana; de fet, no existeix una Conselleria de Medi Ambient, se'n fa càrrec la Conselleria de Territori i Habitatge. Com pot vetlar pel medi ambient una Conselleria que haurien d'anomenar de "Territori per a l'Habitatge" en deixar que camps i horta desapareguen sota les rajoles i l'asfalt? Com creure en aquesta si les úniques plantes que veiem créixer són les dels edificis?

Els ciutadans no tenim accés a una informació sobre la qualitat de l'aire a totes les poblacions i barris; el conseller de Territori i Habitatge ha promés un servei de mòbil que, de moment, no funciona. Tanmateix sabem, gràcies als periòdics, que la contaminació causa cada any, en tot el territori de l'Estat, al voltant de 16.000 morts; que el trànsit provoca la meitat de la pol·lució; que els contaminants més problemàtics són les partícules que romanen en l'aire, causants de problemes respiratoris (al·lèrgies, asma...) i cardiovasculars; que també influeix en l'augment de molts tipus de càncer com els de pulmó, boca i larinx o leucèmies.

Això no obstant, aquest tema no preocupa ni a les conselleries pertinents ni a l'Ajuntament de València i la seua Regidoria de Medi Ambient. En algunes zones, especialment al centre, a la contaminació pels vehicles s'afegeix la provocada per una excessiva acumulació d'empreses amb activitats culinàries, ja que el Consistori no planifica la quantitat de locals d'aquest

tipus tolerable per zona; no tots a compleixen la normativa vigent sobre abocament de fums i no es revisen periòdicament si no existeixen denúncies. La condescendència amb els negocis privats prima sobre la salut dels ciutadans. Per això, els veïns hem de suportar diàriament, fins i tot en dies festius, les males olors; hem de mantindre les cases tancades com si foren búnkers i no podem fruit dels espais oberts, com balcons i terrasses. Se'ns nega, per tant, el dret constitucional a "gaudir d'un medi ambient adequat per al desenvolupament de la persona" (article 45, ap. 1). Els veïns del Carme, amb una lluita difícil i tenaç, han aconseguit una normativa reguladora d'activitats recreatives, extensible a pubs, bars i restaurants, amb una separació mínima de 65 m (BOPV 19-7-06). Per què no s'aplica a tota la ciutat?

Tal vegada seria preferible no alertar els adolescents sobre els perills de la pol·lució, educar-los per a ser feliços en l'alienació i el conformisme, mentre els nostres governants ens contaminen a poc a poc física i ideològicament. Per què enyorar les antigues alqueries i barraques si es parla d'agrupar-les en un carrer (pla de la senda de la Llorca) on en traslladarien algunes de protegides? Per què estar pessimistes si la futura Sociòpolis compaginaria gratacles amb parcel·les d'horta on haurien de llogar actors (com als Carnavals de Venècia) per a representar el dur treball dels extingits llauradors? Per què queixar-se de l'acumulació de fum a la ciutat si el Conseller de Territori i Habitatge diu que protegir la Vallesa del Túria serà com si tots haguérem deixat de fumar al mateix temps? Així, alguns ciutadans viuran permanentment a zones de fumadors però tindran la sort de desplaçar-se a la Vallesa per a netejar els pulmons...

En realitat, el millor favor que podem fer als joves, a banda d'assessorar-los sobre l'acció nociva del tabac i de la contaminació, és fomentar la seua capacitat crítica per tal que ningú els enganye. Potser alguns reaccionaran i votaran polítics menys cíncics. Potser deixaran als seus fills un paisatge -si és que en queda- menys desolador i dissenyaran una metròpolis per als ciutadans, no per als negocis. És bonic imaginar una ciutat on es protegiren zones saturades tant de fum com de soroll; es controlara la ubicació i aïllament de transformadors elèctrics i línies d'alta tensió o les antenes de telefonia mòbil; s'acabaren projectes com el Parc Central, sense edificis, sense esfera armil·lar; es projectaren itineraris coherents i traçats de carrils bici i de carrers per a ús exclusiu de vianants; es prengueren mesures com les ecotaxes, per a minvar el tràfic al centre; es controlara la velocitat de vehicles amb la instal·lació de radars; una ciutat que es convertira en "referent internacional" no pels seus edificis espectaculars sinó per la seua qualitat de vida.

En paraules de Carol Browner, administradora, del 1993 al 2000, de l'*Environmental Protection Agency* dels EUA, "tots els habitants mereixen ser protegits de la contaminació. Tots mereixen aire net, aigua pura, terres sense contaminació i aliments que siguin saludables".

El tabac mata, però la contaminació i els atemptats contra la natura també.

* Catedràtica d'IES

Fitxer baixat de **<http://www.terracritica.org>**